Ч. 140. (311). Львів, второк, дня 6. червня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня ране кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймають ся лиш оплачені, а звертають ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платит ся 50 сот.

Казка про непобідимість англійської фльоти розвіялась.

В 23. місяці війни вдалось вкінци Німцям розвіяти казку про непобідимість англійської фльоти.

В околиці Скаґераку стрінулись в послідний день мая два соперники моря. Борба, яка там в мить розгорілась, продовжалась 12 годин. Пізним вечером переважаюча чисельностю англійська фльота уважала за відповідне уступити з місця бою, та відплила скоро до матірних пристаний. Вона признала себе побідженою. Була се найбільша борба на морі, яку доси записала хроніка війни. По англійській стороні брало в ній участь що найменше 34 новітних кораблів, витвори послідної техніки, — дреднавти та надреднавти. Загальний вислід звісний, хоть до сеї пори не маємо точного англійського звіту про втрати Англії. По дотеперішним обчисленям втрати німецкої фльоти виносять 23.000 тон, англійської аж 140.000 тон! Німецькі втрати представляють ся отже до англійських в відношеню як 1 до 6. Се для Англійців тим болїснїйша втрата, що вони мимо невдач на суші вважались все непобідимими на морі.

Анґлія виправдувала свої дотеперішні невдачі в Дарданелях, Мезопотамії і Франції тим, що не була приготована до сухопутної війни: вона-ж ще-йно не давно завела у себе обовязкову військову службу. Натомість до війни на морі приготовлялась від ряду столїть; вона підчеркувала все, що на морі є готова. Провідня думка її морської політики була така, що вона за всяку ціну мусить бути що найменше двічи сильнїйшою від Німеччини. І дійсно Німеччина, яка також в послідних часах звернула пильну увагу на свою морську силу, доповнюючи її систематично воєнними кораблями найновійшої системи, ніколи не могла дорівнати Англії під зглядом чисельности морських великанів. Відношенє німецької фльоти до англійської представлялось що найвисше у відношеню як 1 : 3.

Не є се случай, що англійська фльота стрінулась у перве на повному морі з німецькою. Ся стріча стоїть без сумніву в звязи з що-раз то більшим розстроєм в коаліції. Союзники не раз вже робили Англії докори, що її фльота, до якої стільки надій привязуємо, нїчо доси не зробила; росло невдоволенє у Франції, кликала о поміч Італія. І Англія очуняла: німецькі звіги подають вісти про невдалі проби ґен. Сарая на балканськім фронті, на бесарабськім та волинськім фронті розпочалась теж нагальна артилерійська борба. Рівночасно Англія висилає свої морські сили на повне море, щоб остаточно зміритись зі своїм відвічним морським ворогом, та його знищити.

І тому морська битва коло Скаґерака має подвійне значінє: вона виявила технїчну висшість німецької фльоти над англійською чисельною перевагою, а вслїд за тим принесла Німеччині повну побіду. Англія нині є побита на суші і на морі. І по сій причині повинна вона поважно призадуматись, чи є для неї вказаним, продовжати дальше війну.

На всякий случай дня 31. мая разом з англійськими ґіґантами-кораблями, потонула на дно моря й стара казка про непобідимість англійської фльоти. І в тім лежить ціла суть німецької побіди.

З похоронів Івана Франка.

Вістка про смерть Івана Франка відбила ся дуже сильним відгомоном по всему краю. Для провінції принесло сю вістку надзвичайне видане „Українського Слова“. В більших містах появили ся посмертні оповістки. Так пр. в Станиславові розліплено слідуючу оповістку:

Товариства „Хлопська Рада“ і „Повітова Січ“ в Станиславові повідомляють українську громаду про смерть Дра Івана Франка, поета, мужа науки, піонїра свободи і поступу, і т. д.

Похорони відбувають ся нині у Львові.
Земля Тобі пером Великий Учителю!

ГОЛЕШІВ, 1. червня 1916. Через „Українське Слово“ Родині Великого нашого поета Івана Франка — полонені Українці з російської України.

Сумом оточились наші серця, журбою наповнились груди, коли лиш довідали ся, що наш велитень др Ів. Франко склепив на віки очи. Клонимось перед такою великою труною!

БУРШТИН, 31. мая 1916. Хвальне Наукове Товариство імени Шевченка у Львові! На

ДР. МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ.

Франко — речник правди і науки.

Поява народнього ґенія в даній епосі має завсігди довголітну підготову в незримих для сучасности чинниках народнього житя—буття, в суспільних відносинах та в державному становищу тої верстви, яка зроджує, зростає та лелїює його під своїм серцем, виплекує і виливає своїми почуваннями, болями, житєвою силою, вірою й надією в кращу свою будучність. Сії незримі, природні дії пособляють ще вміні чинники, готові праці попереднього й сучасного письменного громадянства, воплочені ідеї його предтеч та культурні впливи світової слави ґеніїв племінних народів.

В розвитку української культури подає на се докази і старинна її доба і новійша епоха а найпаче вневняє об тім поява найбільшого ґенія України Тараса Шевченка.

Не инакше належить розуміти і виступ найбільшого в Галичині речника Правди і Науки, Івана Франка.

Почини його діяльности відносять ся до часів спокійного безробітя освіченої верстви суспільности та морального і економічного занепаду селянства, тої робучої маси без прав та власної волї.

Вправді на просвітно - літературному полі працювали одиниці під проводом проф. Ом. Огоновського, але той традиційний напрям праці не мав того конечного живла, яке вже було в письменстві закордонної України.

Бо коли українське письменство в Росії під впливом пламенного слова нашого ґенія Тараса, як історика, критика і пророка вже в 60-х роках, в епоху суспільного відродженя, пережило глибоку переміну напрямів, яка повела письменників до соціяльних тем, як до висновку поглубленого розуміня народного житя, то такої прояви тоді не бачимо в Галичині. Тут що-йно виступали перші проблиски впливу творів Тараса, що зовсім природно надали романтичну закраску працям тодішних письменників та збудили у замрачелої суспільности любов до славної козацької бувальщини.

Тим то твори Шевченка, а відтак Конисського займили уми Галичан тільки своєю першою частю, українським національним патріотизмом, а друга їх часть, що малювала тяжке горе робучого люду, була менше займава і не спромоглась зблизити освіченої верстви до темної мілїонної маси.

Та небавом і за кордоном повіяло иншим духом — духом байдужности, а по р. 1876 навіть ворожнечі до розвою укр. національности.

Та з 1873 роком в Галичині виступає „новий“ чоловік з новими напрямами праці — під впливом нових ідей М. Драгоманова, що проголошує одноцільність людської одиниці, щирість, простоту та постійність принятих на себе обовязках, явне і рішуче висловлюванє своїх переконань і поступоване згідне з тими переконанями (Мол. Укр. 22).

Тим новим чоловіком, вірним учеником — перемцем перетравлених ним ідей Драгоманова явив ся Іван Франко. Син вбогого коваля, добивши ся власними силами о голоді і холоді висшої освіти і науки є він перший і одинокий „народовець“ в Галичині, що пожертвував всі свої сили і працю для добра народу. Він трудив ся як громадянський діяч та творець соціяльного і політичного радикалізму, і невсипущою працею поклав епохальні заслуги на полі письменства у всіх його галузях, незабувнии і на діточу літературу.

У нього йшли рука в руку суспільна діяльність, література і наука. Полишаючи на боці перше поле його трудів, зазначимо коротко його заслуги в розвитку нашого письменства.

Немов та золота нитка на мереженій тканині блестить у всіх його плодах всесторонної ґеніяльної творчости гуманне співчутє до всіх страждучих і угнетених одиниць і верств народа.

Таке гуманне співчутє вироджуєсь тільки на спільному пожитю, на спільно пережитій долї і недолї горожан, зглядно ближніх, при тривким співділаню психічних диспозицій виображіня й суду. Те гуманне співчутє у Франка стало в його серці чутєвою спонукою до праці, а в витиченім її напрямі стало воно мотивом, себто висновком ґеніяльного розуму.

Тим мотивом супровожденим спонуками було у Франка горяче бажане повернути очи й душу долї освіченої суспільности в сторону чорного житя народної маси, щоб осягнути бажану ціль, а то: придбати як найбільше робітників на спільному полї праці і тим безупинним „каменярським“ трудом вибороти красшу долю для українського народу.

(Далі буде).

свіжу могилу великого Івана Франка, що в поті чола безнастанним тяжким трудом кождої хвилини свого гіркого житя заклав незрушиму підвалину суспільного і культурного поступу українського народу в Галичині, шле сльозу вічного розпрощаня ученик і товариш Його др Северин Данилович.

М. ОСТРАВА, дня 1. червня 1916. Українське товариство „Просвіта“ в Мор. Остраві пересилає по причині тяжкої втрати, нанесеної немилосерною смертю великого українського просвітителя дра Івана Франка так родині славного Покійника як також цілому українському народови вислови найглибшого болю і співчутя. — Семен Хандога, голова.

Про курси німецької мови.

Мабуть в сих днях кінчить ся вже друк букваря для неграмотних.

Так отже завдяки матеріяльній підмозі свідомого громадянства прискорено виданє підручника, при помочи якого буде можна продовжати боротьбу з неграмотностю, сим шкідним останком злощасних часів тьми і неволї, яка давила віками наш нарід.

Маючи підручник, можна буде вже тепер обновити акцію закладаня курсів, передовсім у тих місцях, де в більшім числї перебувають евакуовані наші земляки пр.: в Ґмінді, Вольфсберґу, Хоцен, впрочім не є виключена робота в сім напрямі по наших містах, ще перед осінним сезоном, як найважнійшим часом до закладаня курсів по селах.

Та про сю акцію тепер, як й приготованє ґрунту під осінь— подбає певно комісія для побореня неграмотности, тепер хотів би я звернути увагу загалу на другу справу, неменше болючу, не менше важну від першої, а се на потребу поборюваня неграмотности в знаню німецької мови.

Як справа неграмотности тяжко відбилась на нас, тамуючи наш економічний і політичний розвиток в конституційним житю, так незнанє німецької мови тяжко дало ся і ще дасть ся відчути нашому народови в часї воєнної повенї тут в краю а відтак в часї перебуваня на чужині.

Кілько то ощадилоб ся було прикростий і шкоди між нашими людьми, на селї, колиб бодай який малий % хто з них умів був порозуміти ся з офіциром, чи підофіциром промовляючим мовою армії.

Як мусів благословити не один з еміґрантів сю обставину, що колись в дїточих лїтах мав нагоду пізнати бодай в части мову народу, серед котрого прийшлось перебувати найчорнійші хвилї в житю. Кілько тяжких душевних мук ощадив би собі хорий наш жовнїр в шпиталї на чужині, колиб умів промовити бодай кілька слів до товаришів або обслуги, котрий умів би прочитати яку звістку з рідного краю, хоча з чужої преси. Про все те міг би розповісти лучше той, хто на кождім кроцї натерпів ся задля незнаня німецької мови.

Та що впало, те вже пропало, як капля в морю народного горя — тепер перед нами нова задача, як устояти ся в економічній боротьбі на своїй окровавленій батьківщині серед нових змінених умовин житя.

До сих умовин треба бути приготованим в ріжні засоби знаня. Ступнем до сего є й придбанє знаня німецької мови. Чейже минули тї часи, коли на нужденнім 4—5 морґовім господарстві тиснуло ся кількоро дїтий, з котрих нї одно не мало иншого підготованя до зарібкованя як до управи землї в спосіб, практикований ще його дїдом-прадїдом. Треба буде шукати надмірови хлїборобських рук иншого способу житя, так щож; сейчас стане в тім перешкодою незнанє нім. мови. Хоче молодий селянин осягнути у війську степень підофіцера, а відтак управнєнє до посади підурядників при цїсарських урядах — не доступить, бо неграмотний, хоче дістати ся до зелїзниці, не приймуть, бо не уміє службової мови; хоче як зарібник, як ученик ремесла, як практикант торговлї побути в чужім краю для фахового виобразованя, не зможе через брак нім. мови. Ба, хотївби таки в своїм краю перейти до народної школи з одного типу до другого, не пустять, бо не вчив ся в приписаних лїтах нім. мови; хоче стати учителем, не поступить в семінарію; хоче до середньої школи, не приймуть, доки приватно не підівчить ся, якщо ще не переріс і т. пр.

Так було доси, а невдовзї серед змінених обставин може бути знанє німецької мови ще потрібнійше.

Та хотяй появляють ся статї з учительських кругів, в котрих вказує ся на потребу зреформованя тзв. низшого типу народної школи, а передовсїм впровадженя негайно науки німецької мови по всїх наших школах, то поки що нема надії, щоби ся справа скоро найшла одобренє та мала вигляди на корисну полагоду в рішаючих кругах. З другої сторони знов кождий з нас бачить, що вже в слїдуючім шкільнім роцї повинно ся впровадити навчанє німецької мови почавши від 3. року науки всюди по наших селах, де доси ще неучено сего предмету, як се впрочім заряджено по українських школах на Волинї на основі припорученя військової управи в сім краю. Не остає проте нічо иньше, як взяти ся з приватної ініціятиви за основуванє курсів німецької мови всюди по селах, де лише найде ся ідейна українська сила, що хотїлаб приложити руки до працї в сїм напрямі.

До науки сего предмету не треба буде довго заохочувати учеників, бо чейже родичі та й сама молодїж бачить наглядно, в якій пригодї стане для неї знанє нім. мови. Та не лише шкільна, а також старша молодїж. що вже покінчила щоденну науку, повинна взяти участь на сих курсах, бо чейже потреба знаня сеї мови є для неї з практичних зглядів ще нагальнійша,

Є надія, що укр. інтелїґенція візьме ся горячо за се дїло, бо коли в минувшім десятилїтю основувала сотки ї тисячки курсів для побореня неграмотности, при чім треба було крім працї доложити ще й не мало заходів, щоби приєднати значнійшу фреквенцію, то й під сю тяжку хвилю приложить рук до дїла. Також не мало підофіцирів, що мають знанє нім. мови до певної міри, моглиб стати до помочи у веденю курсів. Требаби лише подбати про виданє доброго, приступно уложеного, підручника до сеї цїли, бо шкільні підручники для сего предмету в 3. і 4. клясї є мало приступні для нефахового учителя, Впрочім шкільних підручників є два. тут придалаб ся лише одна книжка, яка давалаб інструкцію учачому, а при тім булаб головно примінена більше до самостійного ученя.

Задача учителя на курсах обмежалаб ся до виясненя деяких труднїйших початкових річий при науцї чужої мови і писаня, а в дальшім самостійнім вивчуваню дававби лиш принагідно поясненя на бажанє ученика, як що при науцї в дома є для него незрозуміле.

До виданя такоге підручника повинно ся сейчас приступити, щоби вже в часї шкільних ферій було можна його споровадити, переглянути і уложити плян курсу після обставин в даній місцевости.

Тихий.

Світова війна.

Після морської битви на північному морі.

ЛЬОНДОН (Ткб.) „Times“ і „Daily Mail“ звертають увагу на участь, яка припала німецьким Цепелїнам в битві на морі. Правдоподібно Німцї завдали анґлійській фльотї удар заки ще анґлійські кораблї могли виступити до борби. Наше пановане на морі може бути в будуччині зависиме від розвязаня питаня воздушних кораблїв.

„Daily Maily“ пише: Хоть гірко буде признати ся до сего безуслівно, то однак мусимо признати ся, що коло Ютляндії нас побито. Не мудро було би оправдувати себе тим, що Німцї мали тяжку артілєрію, бо колиб неприятель мав перевагу артілєрії, то не мав би причини завертати ся. Тому треба шукати причини нещастя де инде. Правдоподібно найбільше причинили ся до того підводні лодки або міри. Дневник накликує до рівноваги, та захованя зимної крови. Нема лїпшої дороги до поминеня небезпеки, як поворот Фішера до адміралїзації.

„Daily Chronicle“ пише: Треба конче віддати управу фльоти під критику. Фльоту вислано далеко на море, на слабші сили неприятеля, котрий виявив ся о много сильнійшим та розбив анґлійську фльоту.

КОПЕНГАГЕН. (Ткб.) „Extrabladet“ пише про морську битву: Де є початок, а де конець того, що може зробити сила і відвага німецького духа. Для того народа навіть неможливі річи не стоять на перешкодї. Морська борба перед Скаґераком буде золотою сторінкою в історії німецької фльоти. Перший раз зміріли ся на морю німецька фльота і пані моря. Анґлійська фльота понесла поражєнє як нїколи.

Нїхто не забув голошеного твердженя, що анґлійська фльота є непоборима, нїхто не забув гордих слів Чірчіля, що прожене німецьку фльоту з Кільонської пристанї, як щурів. Цїла Анґлїя відчуває ганьбу морської битви. Думка про помсту заволодіє всїми Анґлійцями. Але як помстити ся? Неприятель Анґлії завдає їй тяжкі удари та ховає ся до „гнїзда щурів“ коло Кільонії.

БЕРЛЇН. (Ткб,) „Lokalanzeiger“ пише, що Німцї втратили в морській битві 23.056 тон а Анґлїя 133.210 тон.

„Berliner Tageblatt пише: Анґлійські втрати не є рішаючі, але є дуже болючі.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Уратовано значну часть морських кадетів з корабля „Queen Mary“, всї офіцири згинули. Командант корабля і один поручник вратований.

ГЕК ВАН ГОЛЯНД. (Ткб.) Прибув тут корабель та привіз 8 моряків і одного помершого моряка з „Фравенльоб.“ Про решту залоги нема ніякої чутки. Анґлійську фльоту числять на 60 кораблїв. Корабель Штутґарт повернув до пристанї.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Данський корабель „Відар“ висадив в Гуль 6 моряків, розбитків з морської борби.

АРУС. (Ткб.) Три німецькі моряки є на шведськім кораблї „Пара“ під поліційним наглядом. Начальна команда дозволила на поворот їх до вітчини на кошт консуляту.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Затонули кораблї „Емґерово“ і „Ґеленда“ (3018 і 5874 тон).

Урядові воєнні звідомленя.

З головної австрійської кватири.

З дня 4. червня.

На російськім фронтї. Нинї рано розпочалась діяльність ворожої артілєрії на цїлім північно-східнім фронтї. Над Днїстром, долїшною Стрипою, на північний захід від Тернополя і на Волинї скріпив ся огонь російської артілєрії. Армія ґен. полк. Йосифа Фердинанда під Оликою на фронтї 25 кільометрів довгім остає під гураґальним російським огнем.

Російський атак над Днїстром, ведений при помочи ґазів минув без шкоди для нас. Всюди показують ся познаки близького атаку піхоти.

На італійськім фронтї. Тому що Італійцї на головнім пасмі гір на полудне від долини Посіни і перед нашим фронтом Монте-Конджіє-Асіґо ставлять опір значними силами, розгоріли ся в тім відтинку завзяті борби. Наші війська підходять до неприятеля. На схід від Монте-Конджіо віднесли наші війська успіх. Місцевість Цесуна є в наших руках. Всї контратаки відкинено.

Вчера забрано в полон 5600 фовнїрів, 78 офіцирів, здобуто 3 армати, 11 машинових крісів і 126 коний.

На балканськім фронтї. Над долїшною Боюзою наша артілєрія розбила італійські відділи.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З головної німецької кватири.

На західнім фронтї. Анґлійцї атакували здобуті нами становиська на полудневий схід від Іперн. Всї атаки відкинено. Артілєрійська борба на північ від Аррар і в околиці Альберт тривала дальше. Відкинено анґлійські вивідні відділи. Неприятель старав ся безуспішно розсадити терен на полудневий схід від Невіль-Стваст.

На лївім березї Мози відкинено атак неприятеля на захід від височини 304. Ми здобули машиновий кріс. На полудневім березї завзяті борби між лїсом Кайлет і Домлюп були для нас успішні. Взято в полон 500 Французів. Атаки неприятеля на захід від Маркірх не удали ся.

Бомби кидані з ворожого лїтака на Фляндрію убили кількох Бельґійців. Коло Гельбок зістрілено лїтак анґлійський.

На східнім та балканськім фронтї. Нїчо нового.

Начальна управа армії.

Ріжні вісти.

ПАРИЖ. (Ткб.). З Атен доносять, що сербський король виїхав з Едінсос до Халькіс, де замешкає.

КАІРО, (Райтер). Засуджено на смерть Шамсельдіна і Гельбасоа за зорґанізованє замаху на житя султана.

АМСЕРДАМ. (Ткб.). „Times“ доносить з Солуня, що Болгари зайняли форт Феапетра. Стація Демір Гісар зайнята Болгарами і Греками.

МАЛЬБОРГ. (Ткб.). Цїсар Вільгельм приїхав тут вчера та перебув три години.

СОФІЯ. „Nea Hellas“ пише: Італїйський посол в Атенах заявив грецькому правительству, що Італїйцї є приневолені осягнути свою цїль в грецькім Епірі при помочі військ коаліції, бо Греція не згоджує ся на обсадженє важних точок в Греції італїйським військом.

ЛЮГАНО. „Secolo“ пише, що Нїмцї беруть участь в офензиві на македонськім фронтї тому, щоби успокоїти Грецію що до пошановання грецьких прав і тому, щоби перешкодити офензиві почвірного порозуміня.

БЕРЛІН: „Deutsche Tageszeitunh“ доносить, що князь Олександер перебуває враз з сербськими мінїстрами на Корфу. Сербські посли повернули з подорожі по Італїї і Франції на засїданє скупщини.

РОТЕРДАМ. З Константинополя доносять, що російські війська дістали розказ обсадити гору Атос та зайняти простір з російським монастирем.

ЦЮРІХ. Швайцарські дневники доносять, що ген. Сарай одержав розказ від Жофреа щоби виступив з офензивою.

НОВИНКИ.

— **Відзначення.** Юліян Кобзей управитель в Межиріках, відзначений за особливо патріотичне поведенє супроти ворога золотим хрестом заслуги на стяжцї медалї хоробрости. Його жінка Марія одержала срібний хрест заслуги з короною на стяжцї медалї хоробрости. Ольга Кобзейбович учителька в Дрогомірчанах відзначена срібним хрестом заслуги з короною на стяжцї медалї хоробрости.

— **Завіщанє Івана Франка.** Дня 3 червня передав др. Ст. Баран до ц. к. суду повітового секція I. у Львові як суду спадкового письменне завіщанє покійного Івана Франка з дати Львів 9. марта 1916, списане рукою д-ра Барана при свідках д-рі Володимирі Кобринськім і Льву Шеховичу. Тогож дня оголошено судово згадане завіщанє до ч. пор. А 642/16 в присутности свідків Карла Бандрівського і д-ра Степана Барана. Движиме і недвижиме майно та права авторські записав Покійний Франко своїм синам Тарасови і Петрови і дочцї Аннї в рівних частях з обовязком видання двох записів: 1) цїлої бібліотеки з приналежностями, всїх записок, переписки і рукописів Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові і 2) вірительности 4000 свому братови Захарови Франкови з Нагуєвич, але тілько пщ услівєм, коли би прийшло до продажі господарства другого його брата Онофра в Підгірках коло Калуша, на котрім згадана вірительність є загіпотекована. Вкінци опікуном малолїтних дїтий Петра і Анни іменував Покійний Іван Франко свого старого приятеля і куратора Карла Бандрівського, емеритованого радника скарбового у Львові, якому поручив рівнож упорядкувати авторські права. Переведенє спадкового переводу поручив суд ц. к. нотареви Матковському у Львові. Перед смертю Франко кількакратно висказав бажанє, щоби на случай, коли би його дїти мали продати його реальність, не допустити, щоб його реальность опинила ся в чужих національно руках, тільки щоби приміщено там якусь гуманїтарну або культурну українську інституцію, найрадше захист або захоронку для малих українських дїтий.

— **Річниця уродин Арх. Фридриха.** Начальний вожд австро-угорської армії, Архикнязь Фридрих, покінчив дня 3. с. м. 60-ий рік житя.

— **З історії кріпости Перемишля.** Уступаючи зпід Городка австро-угорська армія подалась на лінію Сяну. Російська армія почала облягати Перемишль під командою Радка Дімітрієва, який хотів одним ударом взяти кріпость. В тій цїли посилав він до приступу цїлі полки, які вже не вернули; тяжкі австрійські обліжничі гармати і мінові поля змітали їх буквально з лиця землї. Д. 11. жовтня після тритижневої облоги подалась облягаюча російська армія на схід, — Перемишль став знов вільним від облоги.

Та не довго тїшив ся наш старинний город свободою. Велика російська армія натиснула на невеликі австро-угорські сили, які мусїли податись на схід, — і 10 падолиста розпочалась блькокада Перемишля. Облога покінчилась капітуляцією кріпости ізза голоду д. 22 марта. Перші російські віддїли війшли до Перемишля о год. 8 рано; російські офіцири почали роздавати населеню поживу в ратуши. 22 цвітня відвідав Перемишль цар; очікувано його о $^1/_2$2 по полудни, — приїхав однак що-йно о $^1/_2$9 вечером. Слїдуючого дня удав ся цар зі свитою до таборового двірця, де в одному магазині уряджено церков. Він був присутний на богослуженю, а відтак оглядав знищені верки. Посадником міста іменовано Дра Глушкевича, б. судію, а відтак адвоката, звісного з львівського процесу о державну зраду. Десять тижнїв тривало російське пановання в Перемишлї: під тяжкими австрійськими мерзерами встоялась кріпость всего 3 днї. Глушкевич втїкаючи зрабував з громадської каси кількасот тисяч корон. — Перемишль за короткий час облягали війська тричі: два рази російські а в послїдне австро-угорські і нїмецькі.

— **За державну зраду.** Краєвий суд в Інсбруку зайняв движиме і недвижиме майно 4 Італїйців, обжалованих о державну зраду. Між ними находить ся один почтовий офіціянт, редактор соц.-дем. італїйської часописї та б. резервовий кадет 3. дивізії трену в Грацу.

— **З табору збігців в Вольфсбергу.** 20-го мая ср. виїхав з табору наших збігців в Вольфсбергу о. Іванець, покликаний на душпастиря до Любіня. Повних 20 місяців сповняв він свій священичий уряд в таборі збігців, що числив 6000 душ. В тім часї охрестив він 300 дїтий, та відпровадив на місце вічного супочинку понад 800 померших. На місце о. Іванця покликано о. Евгена Гузара зі Львова.

— **Закінченє шкільного року в школах.** Мінїстерство віроісповідань і просвіти зарядило, що в ґімназіях, реальних школах, семінарах учительських та торговельних школах кінець шкільного року з огляду на надзвичайні відносини має бути вже в середу д. 28 червня. В народних школах натомість кінець шкільного року припадає в нормальнім речинци.

— **Засудженє Крамаржа на смерть.** Звісного чеського русофіла професора Крамаржа, та його товаришів Рашіна, Червенку і Замазаля присудив суд за державну зраду на кару смерти.

— **Скликанє сойму Хорватії, Славонії і Далмації.** Загребський урядовий дневник містить королївський рескрипт, який скликує сойм королївства Хорватії, Славонії та Далмації на д. 14 червня с. р.

— **Др Евген Бурачинський** іменований полковим лїкарем.

— **Святочне представленє з нагоди відкриття „Державного Орла в залїзї“** відбуло ся в Чернівцях в недїлю 4 с. м. в міськім театрі о год. $7^1/_2$ вечером з богатою програмою. Крім нїмецьких точок відспівав також п. В. Теодорович українську пісню: „Ой, щож бо то за ворон“ та „Вийду я на гіроньку“.

— **Виклади в антропольоґічнім товаристві у Відни на тему „Край і населенє Волині“** виголосить дня 7. с. м. Др Г. Кирле.

— **„Народна Часопись“**, український додаток до урядової „Gazet-и Lwowsk-ої“, як довідуємо ся з достовірного жерела, не буде поки що виходити а то з причин фінансових і браку персоналу друкарського. Видавництво згаданої часописи розпічне ся аж по впорядкованю теперішних відносин.

— **Зїзд відпоручників 30 міст** відбудеть ся в Кракові д. 5 і 6 с. м.

— **З бандитизму в королївстві.** „Gazeta Radomska“ доносить: Дня 22 мая розстріляно тут на підставі вироку підного суду за рабункові напади: кравця Хіля Гонтарського, робітника Мордка Зільбермана і робітника Янкля Сане Матушевського.

Оноді запав в Варшаві присуд в справі нападу рабункового на 35 бандитів. 8 з них засуджено на смерть через повішенє, всїх инших засуджено на обострену вязницю.

— **Вбійник Беля Кіс арештований.** „Prager Abendblatt“ доносить, що зайнятий в Комотові в тамошній фабриці стрілен жовнїр угорського загального ополченя Вацлав Ліпа зістав арештований як ідентичний з вбійником жінок Белею Кіс. Увязнений заперечує начеб він був Кісом.

— **Злочин на Знесїню ізза заздрости.** Резервіст Мігулка, що від почину війни служить при війську, вернув перед кількома тижнями до Львова де й тимчасово був стаціонований. Сусїди його оповідали йому, що жінка підчас російського наїзду удержувала любовні зносини з Москалями. Завість та пімста Мігулки дійшла оноді до крайних границь, коли довідав ся, що сусїди виділи мущину, який вискакував через вікно від його жінки. Не застановляючись довше, виострив ніж та задав ним смертоносну рану в серце. Відтак в очайдушности пробив жертву ще 11 разів. Після доконаного злочину віддав ся сам в руки військових властий.

— **Вимираючі Індійці.** Статистика виказує, що Індійці в Зєдинених Державах північної Америки є вже на вимертю. Се племя числить нинї всего около 30.000 голов.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 6. червня 1916.

Нині: 6. червня гр.-кат. Симеона, римо-кат. Норберта.

Завтра: 7. червня гр.-кат. Осікн. гл. св. Йоана, римо-кат. Роберта.

○ До українського громадянства! У Львові вул. Жовківська ч. 62 є народна школа ім. Короля Данила, котрої кошта удержаня виносять понад 3.600 кор. річно. Ся квота велика, а родичі школяриків — переважно денні зарібники — не є в силї в сю тяжку хвилю та серед теперішної дороженї її зложити. Ми звертаємо ся тому до достойного українського громадянства з уклінною просьбою о поміч. Не відмовте! Поміч конечна! Школа для нас в сю хвилю така важна не сміє упасти. Не жадаємо над силу але поможіть і то конечно! Що ласка! Громада по нитцї — а бідному сорочка. Датки просимо слати на адресу Кружок У. П. Т. ім. Короля Данила, Львів вул. Жовківська ч. 62. За ласкаву поміч приймить українське Спаси Біг!

Ч. М. 68.020/916.
VII.

Оповістка.

Супроти недостачі довершуючих розпорядків що до поступованя при признаню предвиджених цїсарським розпорядком з 30. серпня 1915 В. з. д. Ч. 254. і розпорядком ц. к. Мінїстерства скарбу з 30 падолиста 1915 В. з. д. Ч. 358., податкових пільг з причини воєнних випадків, ц. к. Адмінїстрація податків у Львові не могла доси перевести на рік 1916 дефінїтивного виміру податку домово-чиншового, становлячого заразом для громади міста Львова основу до виміру громадського податку чиншового і водопровідного за згаданий рік. — Громада міста Львова попастаюча в трудним фінансовім положеню, спричиненим так воєнними випадками, як також надмірними видатками на цїли загальної добродїйности і потреби санїтарні, а також на удержанє порядку і чистоти в містї, не може довше позіставати без побору на рік 1916. припадаючих громадських податків чиншових і водопровідних, котрі тепер становлять одиноке жерело приходів громади.

Покликуючись на моє оповіщенє з 17. вересня 1915 Ч. М. 30.507/915, котрим зарядив я провізоричний побір громадських податків на рік 1915, уповажнюю тепер силою постанови §§. 86. і 90. статута міста Львова з 24. жовтня 1870 В. з. кр. Ч. 79. Маґістрат міста Львова до провізоричного побору громадського податку чиншового і водопровідного на рік 1916 в висотї 5% від квот, які з титулу сих податків для кождої поодинокої реальности в обсягу громади міста Львова на рік 1914 були приписані, — з тим застереженєм, що всякі евентуальні перетяженя, які покажуть ся в сих податках по їх дефінїтивнім вимірі на рік 1916 на основі оператів ц. к. Адмінїстрації податків, зістануть з кінцем року 1916 в дотичних рахунках вирівнані.

Заразом апелюю до громадянського почуваня П. Т. Контрибуентів, щоби з огляду на повисше представлене положенє Громади міста Львова і потребу підпоможеня міської каси потрібними фондами поспішили з заплатою міських дачок та сплачуванє в міській касі задатково громадські податки на рік 1916 в повисше упорядкованій провізоричній висотї.

У Львові, дня 31. мая 1916.

Ц. к. Староста і правительств. комісар кор. прест. міста Львова

Адам Ґрабовський в. р.

ПОМЕРЛИ.

Осип Сухнацький У.С.С. помер у Віднї. Похорони відбулись 13 мая с. р. Покійний, мужицький син, ґімназист вступив у стрілецькі ряди зараз з початком війни та перебув у сотни Семенюка до мая 1915 р. Тодї недуга, яку спричинили люті морози карпатські загнала його в шпиталь, з якого йому не вдало ся вже ніколи вийти. Покійний перебув по ріжних шпиталях цілий рік, зазнав великих прикростий, та все таки до останної хвилї виявляв молодече заінтересоване стрілецькими та національними справами. На похоронї, на якій прибула з далеких сторін старенька матїр, щоби попращати синаодинака, віддали покійному честь всї Січові Стрільцї з віденської Збірної Станицї та численна українська віденська публика. Над свіжою могилою молодого ученика промовляли о. Алиськевич та Др Трильовський. Вінцї зложили побіч жіночого комітету та Боєвої Управи також тутешнї Січові Стрільцї.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 5. червня 1916.

На російськім фронтї.

Очікуваний від довшого часу наступ російських військ полудневo-західних розпочав ся.

На цїлім фронтї між Прутом і колїном Стиру, коло Кольок розгорілась завзята борба. Коло Вікна йдуть завзяті бої о посїдане наших найбільше вперід висунених становиск.

На північний захід від Тернополя удалось ворогови на короткий час в деяких місцях вийти до наших ровів. Протинаступ викинув ворога. З обох сторін Козлова на захід від Тернополя розбились російські наступи перед нашими перешкодами коло Нового Олексинця і на захід від Дубна вже в огни нашої артилєрії. Також коло Сапанова і Олики йдуть завзяті бої. На полудневий захід від Луцька зістрілили ми ворожого летуна.

На італїйськім фронтї.

В области на захід від долини Астіко боєва діяльність була вчера взагалї слабша. На полудне від Посіни взяли наші війська сильну точку опертя і відперли кількаразові проби Італїйців щоб їх відзискати. На схід від долини Астіко взяла приступом наша боєва ґрупа на височинах на схід від Арсієро ще Монте Пановіо (на схід від Монте Барко) та стоїть тепер над Валь Канаджіо. На фронтї Побережа стріляла ворожа артилєрія більше чим звичайно. В відтинку Добердо були діяльні відділи ворожої піхоти, з якими ми легко упорались.

На балканськім фронтї.

Супокій.

Заступник шефа Генерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Анґлїйцї розпочали вчера вечером знов наступ на втраченї ними становиска на полудневий схід від Іперн, який заломив ся в огни артилєрії. Таксамо розбив ся підпринятий по ґазовім підготованю слабий французький наступ коло Пруне в Шампанії. На західнім березї Мози поборювала наша артилєрія з добрим успіхом ворожі батерії і укріпленя. Французьку піхоту яка старалась посунути вперід на наші рови на захід від дороги Окур-Есн відперто. На правім березї Мози триває з невменшеною завзятістю борба між лїсом Кайлєт і Дайюп.

Ворог старав ся вменшити наші в послїдних днях виборені успіхи висланєм маси піхоти. Найбільші зусиля предпринимає ворог в лїсї Шапір (на полудневий захід від села Во) і в околицї на полудневий схід звідтам. Всї французькі протинаступи відперто серед найтяжших втрат для ворога. Німецькі вивідні відділи вийшли над Ізерою, на північ від Арра, на схід від Альберт і коло Альткірх до ворожих становиск і привели 30 Французів, 8 Бельґійців, 35 Анґлїйців як нераненых бранців. Здобуто один метач мін. В воздушнім бою над Кумієр і над Сувіль зістрілено по однім французькім самолетї.

На східнім і балканськім фронтї.

Нїчо нового.

Борби наших летунів в маю були успішні. Втрати ворога в воздушнім бою виносять 36 самолетів, в наслїдок зістріленя з землї 9, в наслїдок невласновільного упадку поза нашими лїніями 2, — разом 47 самолетів. Наші втрати виносять: в воздушнім бою 11 самолетів, 5 по причинї що самолет не вернув ся — разом 16 самолетів.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.